

Lažne diplome – Viktorov poučak br. 189

14/01/2019

Kako nekvaliteta ne može proizvesti kvalitetu dobivamo »falš« stručnjake, koji »falš« pišu povijest i prodaju je kao istinu, pa onda zbog ispravljanja »falša«, koji nije trebao ispravke, već je jednostavno trebao biti bačen u smeće, počinju dizati neuki narod. A na drugoj strani isti »falš«. I onda se puca, gine, postaje invalid, ruši, krade i otima, a »falšisti« postaju narodni junaci – dr.sc. Viktor Simončić

Državom drmaju pojedinci i skupine, koji su kupili samo diplome i vozački, a sve ostalo su oteli. (parafrazirano sa predstave »Zajedno«, HNK I. P. Zajc, Rijeka, 2014.)

Pogubna događanja danas su posljedica pogrešaka od ranije. Ili drugim riječima – ništa nije slučajno i ne događa se samo od sebe. Da smo u ranijem političkom sistemu njegovali kvalitetu ili kako se to danas naziva izvrsnost, sigurno je da nam na površini ne bi bili ovi koji jesu.

U medijima reportaža o kupnji diplome medicinske srednje škole u Sanskom Mostu. Novinarka sarajevskog *Žurnala* otkrila je, kako je za samo 17 dana, preko posrednika kupila diplomu srednje medicinske škole koja je priznata i u Europskoj uniji.

Zoran Galić, bivši ravnatelj policije Zapadno-hercegovačke županije i danas ravnatelj Granične policije BiH, ako je vjerovati medijima, priznao je u jednom radijskom programu da je njegova diploma s Fakulteta za uslužne djelatnosti iz Sremske Kamenice lažna. Diplomom Županija nije priznavala, pa ju je nostrificirao u Republici Srpskoj. Na temelju nje je magistrirao, a zatim i doktorirao u Banjoj Luci. Danas je Zoran Galić izvanredni profesor na jednoj privatnoj visokoj školi u Mostaru gdje se, ako je vjerovati medijima, diploma može se kupiti za 18.000 do 22.000 konvertibilnih maraka (do 90.000 kuna). Pretpostavljam da je cijena vezana s ocjenom koju kupac želi.

Ocjene daje vlasnik učilišta

Sjećam se napisa iz *Feral Tribuna* iz devedesetih. Još vidim faksimil diplome srednje škole nekog tada uvaženog pojedinca, koji je četiri razreda završio u jednom danu i iz svih predmete dobio ocjenu 2 (dovoljan). Tada se pričalo i o tome kako je posebno velik broj diploma dobiven na osnovi dva svjedoka u školama u kojima je u ratu izgorio ili nestao arhiv. Na taj način se do diploma dolazilo i iz škola u susjedstvu. Kao da se sjećam nekog slučaja kako je netko dobio diplomu iz neke škole, da li u Novom Sadu, po principu »majke mi« i »časna riječ« za struku za koju tamo nije nikada postojalo obrazovanje. Radeći na nekom projektu u Beogradu, osoba koja me vodila u apartman iznajmljen za potrebe projekta bio je profesor na nekoj privatnoj školi ili učilištu. U razgovoru smo došli i do davanja ocjena. Rekao je da on ne daje ocjene. Ocjene daje samo vlasnik.

I kada imamo takve škole, onda ne čudi jedan oglas u lokalnim novinama (ne spominjem grad, jer možda nije jedini, a možda je samo šala koja bi mogla biti istinita), kako se traži inženjer, pri čemu je

jedini uvjet da školu nije završio u gradu u kojem se treba zaposliti. Valjda lokalni znaju što im to lokalni obrazuju.

Nemaju problem s diplomama fakulteta, već svjedodžbama osnovnih škola

Prisjetio sam se i jednog razgovora, s uvažanim političarem, od prije 5 – 6 godina, kada smo razgovarali o problemu lažnih diploma. Rekao je kako neki nemaju problem s kupljenim diplomama srednje škole ili nekog fakulteta, već da imaju problem s svjedodžbom osnovne škole. To je izgleda teže kupiti, nego neki »mr-br-dr«.

Imajući u mislima profesore na mom po doktoratu matičnom Sveučilištu u Karlsruheu, Njemačka, koji su provodili svaki dan na svom radnom mjestu, sjećam se napisa kako je jedan naš bivši ministar predavao po semestru 17 predmeta na 4 sveučilišta. Nije bio i vjerujem nije niti jedini koji ide od predavanja do predavanja.

Danas svatko tko na ovim prostorima drži do sebe želi postati »dr« i profesor na nekom sve i sva učilištu. Naravno, usput. Spominjem primjer Predsjednice, jer je njen slučaj doktoriranja prisutniji u medijima. Pitam se kako je istovremeno moguće bavljenje znanošću i obavljanjem funkcije Predsjednice države? Ili je posao vođenja države bezvezan ili je to bavljenje znanošću na naš način. Da nije oboje?

Titulomanija

Kad je pokrenuta titulomanija i otvaranje svakakvih škola isključivo sam za to krivio profesore starog kova. Jer kako su mogli tako dijeliti titule i u svoj stalež (sjeća li se još tko ideje gospodina Canjuge?), pod uvjetom da su sami časno, naporno i teško stekli akademsku znanstvenu titulu, primiti cijelu hrpu ovakvih koji su sada dio znanstvene i visokoškolske zajednice? Kako su na sjednicama znanstvenih vijeća mogli dizati ruke i odobriti tako lako stečene titule?

Danas većinu polako počinju činiti novotitulaši. Proizveli smo *nekvalitetu* koja će sljedećih desetljeća opterećivati naše društvo i onemogućavati napredak. Kako *nekvaliteta* ne može proizvesti *kvalitetu* dobivamo »falš« stručnjake, koji »falš« pišu povijest i prodaju je kao istinu, pa onda zbog ispravljanja »falša«, koji nije trebao ispravke, već je jednostavno trebao biti bačen u smeće, počinju dizati neuki narod. A na drugoj strani isti »falš«. Falš se falšom hrani. I onda se puca, gine, postaje invalid, ruši, krade i otima, a »falšisti« postaju narodni junaci.

Nekvaliteta se na ovim prostorima širi kao alergija, ne poznajući administrativne granice. Za razliku od alergija, pri kojima kišu pojedinci, od ovih »falšova« smo izgleda svi prokimali i dobili osip, a to ni ne primjećujemo. Imam osjećaj da je nekvaliteta postala glavno obilježje društva u kojem živim(o). Čini se da to primjećuju još samo rijetki. Ne mogu to primijetiti niti oni s nelegalno stečenim titulama, niti oni čije ime se nalazi u indeksima studenata koji ih nikada nisu vidjeli,...

Dug put do kvalitete

I nikako da prođe dovoljno vremena da se konačno počne proizvoditi *kvaliteta*. Do *kvalitete* treba proći barem pedeset godina mukotrpnog rada. U bivšem mraku smo osamdesetih godina taman počeli ići tragom kvalitete, a onda smo ratom i vatrom obrisali ploču i krenuli ispočetka.

Žao mi je mladih neizbrušenih bisera koji rade doktorate kod onih koji za njih nemaju vremena. Žao mi je onih bisera koji su na teškom poslu, u kojem se najčešće kao prvi u svijetu moraju konfrontirati s nekim novim problemom, prepušteni sami sebi. Što tek reći za one koje vode novotitulaši? Kuda i kamo ih mogu voditi? Kome oni mogu biti mentori, kada su znanstveno slijepi unatoč znanstvenoj tituli?

Seneka kaže da „*zlatne uzde ne čine konja bojim*“. To me podsjeća i na onu novelicu *Vođa* Radoja Domanovića, koju smo morali čitati u gimnaziji, s jasnom porukom da se slijepcima ne bi trebali dati voditi. Izgleda da su samo rijetki u regiji to pročitali. Znam da se sada ne trebaju više čitati strani pisci, ali bi valjalo da netko napiše nešto slično na našem jeziku, kako bi svi razumjeli. A zatim neka se to prevede i na jezik slično govorećih susjeda. Preblizu smo da »falš« titule nemaju pogubni prekogranični utjecaj na proizvodnju nekvalitete i društva umanjene vrijednosti. Kupljena diploma iz Sremske Kamenice je samo jedno od upozorenja.

I što reći? Ja tobože falš intelektualce *ne volim i nji' se malko gadim, pravo da ti kažem ...*, kako pjeva Balašević.